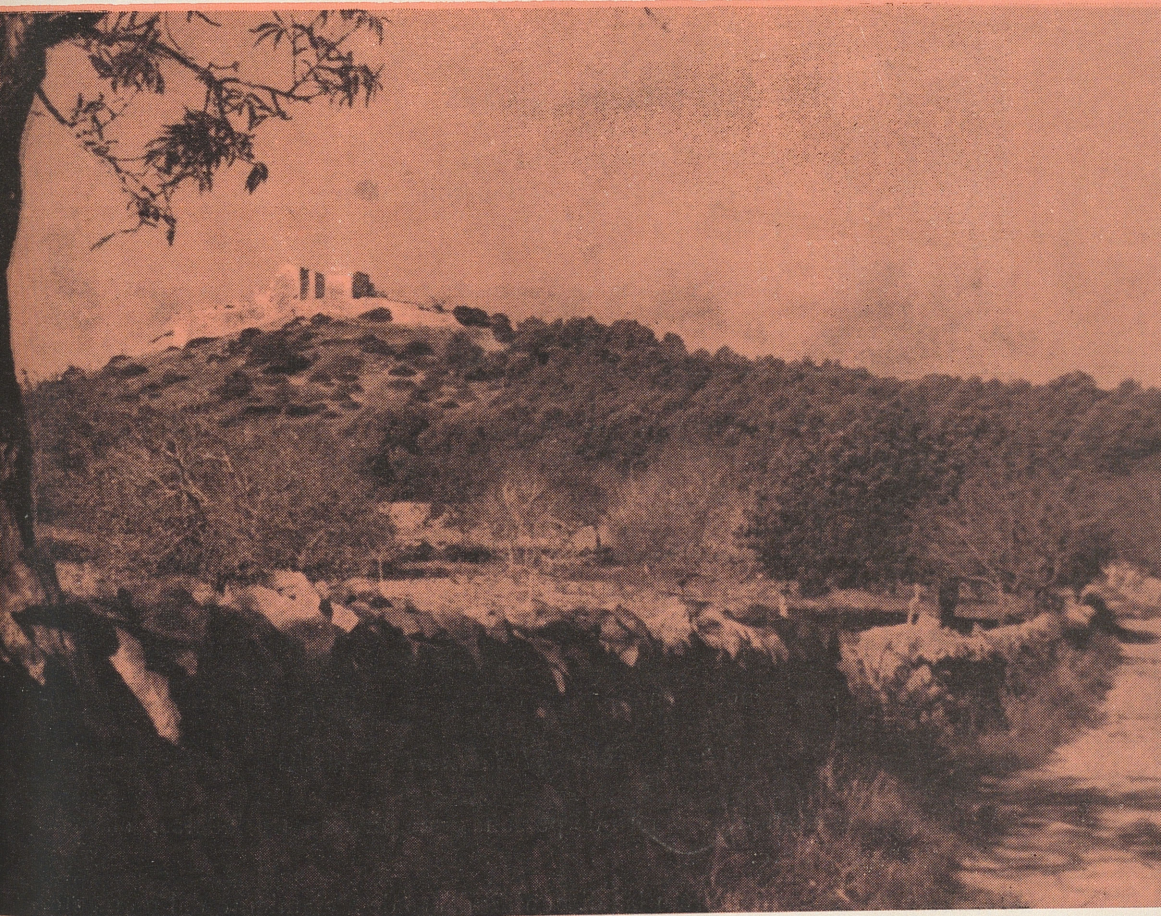

LLUC

ANY XLVI • NÚM. 540 • MARÇ 1966

SANTUARIO DE NUESTRA SEÑORA DE LLUC

HORARIO DE MISAS

Laborables:

7
7'30 (cantada por los blavets)
8'15
12'15
20'30

Festivos:

7
8
9
10'30 (misa mayor)
12
13
19

FUNCIONES RELIGIOSAS

Laborables: a las 20 horas
Sábados: a las 19'30 (sabatina solemne)
Festivos: a las 19'45

Canto de la salve (meses de mayo a octubre): a las 13.

Para encargos de misas, salves, Tedeums de acción de gracias, etc., dirigirse a la sacristía de la Basílica.

Por teléfono: llamar al núm. 4 de Lluc.

HOSPEDERIA

Se ruega a los peregrinos encarguen sus celdas con anticipación. Envíen su solicitud a:

P. Administrador del Santuario - LLUC

especificando claramente número de personas que piensan trasladarse, clase de celda que desean, etc.

Recibirán contestación, según las disponibilidades de alojamiento del momento.

Despacho de celdas: de 9 a 13 y de 15 a 19'30.

NUEVA LEY ECLESIASTICA SOBRE LA PENITENCIA

SUMARI

	Págs.
* Nueva ley eclesiástica sobre la penitencia.	65
* Santuario de Ntra Señora de la Consolación (Santanyi), <i>por Gaspar Munar, M. SS. CC.</i> . . .	67

SECCIÓ MALLORQUINA

* La Bíblia explicada al poble, <i>per Miquel Ollers, M. SS. CC.</i> . .	81
* Informació del Santuari	86
* Les exposicions	88
* Noticiari mallorquí	92
* Parla un pallaso de Soler-Jové (poesia), <i>per Llorenç Moyà Gilabert</i>	95

PORTADA: *Vista general del Santuario de Consolación de Santanyi.*

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

Paz, 3 - Palma de Mallorca

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

Ordinària: 50 ptes.
De benefactor: 100 ptes.

Nuestro Santo Padre el Papa Pablo VI, siguiendo las directrices del Concilio Vaticano II, ha tenido a bien ordenar de nuevo toda la disciplina eclesiástica sobre la penitencia, acomodándola más a las circunstancias de los tiempos actuales.

En la primera parte de su Constitución Apostólica el Papa apoya en sólidas razones la obligación que tienen todos los cristianos de hacer penitencia. Somos miembros de la Iglesia y ésta debe continuar la obra expiatoria de Jesucristo, que principalmente se realiza por la penitencia. Aunque la Iglesia sea santa de por sí, sus miembros pueden mancharse por el pecado y necesitan por tanto de conversión y penitencia. Además la penitencia es tenida aun hoy en gran estima en las Iglesias separadas y hasta se practica en las religiones no cristianas como el mahometismo y el budismo. Sería un contrasentido que en la verdadera Iglesia, la penitencia se tuviera en menor aprecio.

En el Antiguo Testamento la penitencia fue considerada como el medio más adecuado para aplacar a Dios ofendido por el pecado, o para tenerlo propicio en las grandes tribulaciones o para obtener de él algún particular beneficio. En el Nuevo Testamento Cristo, después de haber he-

cho cuarenta días de rigurosa penitencia, comenzó su vida pública diciendo: **Arrepentíos y creed en el evangelio** (Mar. 1, 17). Fe y penitencia era lo que exigía de todo el que quería entrar en el reino de Dios.

Después explica el Papa lo que se entiende por **penitencia**. La **metánoia** o arrepentimiento exigido por Jesucristo supone un cambio

GUIÓN DEL MES

total interior del hombre en el modo de pensar, de sentir y de ordenar la vida. Sin este cambio interno no hay verdadera conversión. Mas esa penitencia interna, que es esencial, no excluye, antes exige, obras penales exteriores.

Obras de penitencia externa son los deberes del propio estado perfectamente cumplidos, soportando con paciencia las penalidades inherentes a los mismos. Penitencia es también llevar con resignación la enfermedad que nos aflige, la pobreza que nos aprieta o la persecución que nos acongoja.

Mas la Iglesia ha recomendado siempre y con particular interés como práctica penitencial muy conveniente la abstinencia y el ayuno, y aun también como muy unidas con aquélla la oración y la caridad. En las circunstancias del mundo actual quizás sea conveniente en algunos lugares intensificar alguno de estos elementos más que los otros. El Papa lo deja a la consideración y resolución de las Conferencias Episcopales de cada país.

En la segunda parte de la Constitución el Papa, para unificar las prácticas penitenciales de todos los fieles, dispone lo siguiente:

Declara ante todo que todo fiel cristiano debe hacer penitencia por derecho divino.

Por derecho eclesiástico queda marcado con particular carácter penitencial la cuaresma. Durante ella son días de abstinencia todos los viernes que no caigan en día de precepto, y días de abstinencia y ayuno el miércoles de Ceniza y el Viernes Santo. Fuera del tiempo de cuaresma no hay propiamente otros días de abstinencia ni ayuno, a no ser que los Obispos por alguna necesidad de la Iglesia los prescribieran.

Después se declara que la ley de abstinencia prohíbe comer carne; mas ya no dice: y **caldo de carne**, como antes decía expresamente el canon 1250. Por tanto parece que ésto ya no cae bajo la prohibición de la ley. Expresamente se dice que en días de abstinencia se pueden tomar huevos y lacticinios y que se puede usar cualquier grasa animal como condimento.

La ley de la abstinencia no obliga hasta los catorce años cumplidos; mas a partir de esta edad obliga toda la vida, a no ser que uno esté excusado o dispensado.

Por ayuno se entiende hacer una sola comida completa al día; pero es lícito tomar algún alimento por la mañana y por la noche (**parva y colación**), guardando en cuanto a la cantidad y calidad de los alimentos la costumbre aprobada del lugar. La ley del ayuno empieza a obligar a los veintiún años cumplidos y cesa al acabar los cincuenta y nueve.

Se reconoce a las Conferencias Episcopales, o reunión de los Obispos de una nación, la facultad de trasladar por justa causa los días de penitencia y de sustituir en todo o en parte la abstinencia y el ayuno por otras formas de penitencia especialmente por obras de piedad o de caridad.

Ya que el Santo Padre ha mitigado tanto la antigua ley de abstinencia y ayuno, justo es que los fieles cristianos observen diligentemente las pocas prácticas penitenciales que han quedado en vigor.

SANTUARIO DE NUESTRA SEÑORA DE LA CONSOLACIÓN (SANTANYÍ)

En el sureste de Mallorca, sobre un otero coronado en otro tiempo por doce molinos de viento, se asienta la antigua villa de Santanyí, una de las fundadas por la magnificencia del buen Rey Jaime II cerca del 1300.

Sus extensas marinas han visto desfilar, en el decurso de los siglos, todas las razas que han poblado nuestra isla, desde los aborígenes baleares, que dejaron allí restos de sus construcciones ciclópeas, hasta los porcioneros de D. Nuño Sans, que después de la reconquista se repartieron sus tierras.

La comarca de Santanyí es tierra de secano y en general bastante pobre; mas el cultivo de sus abnegados labradores le hace producir el más rico candeal (*xeixa*), que se conoce en Mallorca. Aun es más conocida la villa de Santanyí por sus inagotables canteras de fina piedra arenisca (*pedra de Santanyí*), que se presta en gran manera para bellas construcciones, y por esto ya fue escogida en el siglo XIV para edificios de primera categoría como la esbelta lonja de mercadería de Palma y el real castillo del Ovo de Nápoles, cuando allí dominaban los Reyes de Aragón. Fue Alfonso V quien escogió expresamente la piedra de Santanyí para la retauración de aquel palacio, y confió la dirección de la misma al felanigense Guillermo Sagrera. Consta que para el tal objeto fueron mandadas a Nápoles desde Porto-Cristo 4.322 piedras sacadas de la cantera de Calasanau y previamente talladas.

Mas Santanyí fue también, siglos atrás, un pueblo muy castigado, no sólo por las persistentes sequías, que dejaban sus campos desolados, sino también, y sobre todo, por las frecuentes incursiones de los moros argelinos, que, desembarcando en sus costas, saqueaban, mataban y se llevaban muchos cautivos al Africa. Basta para probarlo este retazo de una comunicación de los Jurados al Gobernador de Mallorca en 1531: *Molt noble senyor: Plorant avisam vostre noble senyoria com, avuy que contam 3 de octubre, els moros son venguts a la vila de Santanyí, els quals sen han portada molta i innumerable gent: no podem dir quants son... Han cremat totes les cases i destruit tot lo que hi havia...* Tan grandes eran aquellos infortunios, que hasta se pensó en abandonar la villa, si no se ponía remedio a tanto mal (1).

Mas las grandes calamidades acercan los pueblos creyentes a Dios. Y así como por el año de 1348 el azote de la peste movió a Pollensa y Felanitx

(1) Véase: *Moros en la costa de Santanyí* publicado por D. Bernardo Vidal Tomás en *Semana Santa en Mallorca* n.º 14. Marzo de 1964.

SANTUARIO DE CONSOLACION

a erigir un Santuario en un monte cercano, para implorar la divina clemencia, así nada tiene de extraño que la villa de Santanyí, al verse acosada, a principios del siglo XVI, por un caterva de males, hubiese también resuelto edificar un Santuario a la Santísima Virgen en el monte más cercano; para tener a donde ir a explayarse en sus penas e implorar la protección del cielo. Y por cierto ninguna advocación mariana más adecuada podía ofrecérsele en aquellas circunstancias que la de la Consolación.

Origen y vicisitudes del Santuario de Consolación

No se ha hallado hasta ahora documento alguno que nos explique los comienzos del Santuario santanyinense. Alguien se ha preguntado si podría remontarse al siglo XIV, como los santuarios de Felanitx y de Pollensa; mas parece que esta hipótesis tiene muy poca probabilidad, puesto que carece totalmente de pruebas positivas (2).

El dato más antiguo que se conoce relativo a Consolación de Santanyí se halla en las *Informaciones*, que con ocasión de la revuelta popular, llamada *la Germania*, se hicieron en todas las villas de Mallorca por los años 1523 y 1524. Entre los vecinos que fueron fichados de la villa de Santanyí se encuentra el nombre de *Bartolomé Juliá* de 70 años, del cual se dice textualmente: *que ha stat a la mira, presentat al batle, sta per donat a Consolació, viu de llimosna*. También se cita el nombre de *Miguel Ferrer*, del cual se da esta referencia: *ha stat a la mira, presentat al batle, mort de pesta, sa muller difunta dexà son dot de 30 lliures a nostra Dona de la Consolació* (3).

Estos informes indican claramente que en 1523 el Santuario de Consolación estaba ya abierto al culto público y que tenía un donado que lo cuidaba, el cual vivía de las cuestaciones que hacía por la comarca, y que la devoción a Ntra. Señora del *Puig* había ya calado muy hondo en el corazón de los buenos santanyinenses, pues la esposa de Miguel Ferrer le había legado, al morir, su dote matrimonial, que ascendía a 30 libras, cantidad bastante respetable en aquel tiempo.

No es de suponer que el Santuario de Consolación se hubiera levantado aquel mismo año; al contrario el estado de desarrollo en que entonces se hallaba indica claramente que ya tenía años de existencia. Por otra parte la absoluta carencia de referencias al mismo en documentos anteriores al año expresado aconseja no retrasar demasiado la fecha de su erección. Por esto nos inclinamos a la opinión del erudito y diligente investigador de la historia particular de Santanyí, D. Bernardo Vidal Tomás, que conjetura que la construcción de este Santuario se ha de colocar alrededor del año 1500 (4).

(2) V. *Santuario de Consolación de Santanyí*. Artículo publicado por D. Lorenzo Lliteras en *Correo de Mallorca*. 1 de Junio de 1936.

(3) V. *Informacions sobre els agermentats*, publicado por José M.ª Quadrado. Palma 1930, pág. 249.

(4) V. *Consolació. Recull de documents i notícies sobre el Santuari de Santanyí* de B. Vidal i Tomàs. Palma. 1949. pág. 31.

Imagen de Ntra. Sra. de la Consolación de Santanyí, venerada en su Santuario

Después de 1523 se presenta todo un cúmulo de testimonios, a través de los cuales nos es dado seguir las principales vicisitudes de este Santuario.

De las actas de visitas pastorales de los Obispos se desprende ante todo que dicho Santuario estaba bajo el patronato de los Honorables Jurados de Santanyí, salva la jurisdicción del Párroco, y que ellos eran los encargados de proveerlo de todo lo necesario (5). Esto indica al mismo tiempo que el Santuario había sido erigido no por un particular sino por todo el pueblo.

(5). En la visita del Obispo Vich y Manrique de 1581 se dispone que se vendan ciertos ex-votos con intervención del Rector y de uno de los Honorables Jurados. En la de 1589 se

SANTUARIO DE CONSOLACION

En las cinco visitas practicadas a la parroquia de Santanyí por el Obispo Don Diego de Arnedo, a raíz del Concilio de Trento, de 1562 a 1572, no se hace mención directa del Santuario de Consolación. Sólo se cita accidentalmente en la primera y se le da el nombre de *Ermitorio de la Virgen María de la Consolación* (6).

Por la visita del Obispo Vich y Manrique, hecha en 1576, sabemos que en aquella fecha la imagen de Ntra. Señora de la Consolación estaba un poco deteriorada, pues mandó que fuese restaurada dentro de un mes bajo pena de 40 sueldos. También se hallaba por entonces en aquella iglesita un segundo altar dedicado a S. Roque, el Santo más invocado contra el azote de la peste. No sabemos cuando empezaría su culto en este Santuario. Quizás sería por el año 1523, en que varios pueblos de Mallorca se vieron atacados de aquel mal.

En la visita de 1589 se queja el Visitador episcopal del mal estado material del Santuario con estas palabras: *Item, atento que en la Iglesia se plou notablement, ordenà que dins de vuit dies se recorrega tota la terrada hont te necessitat, sots pena de III lliures. — I visitant tota la casa, attento hi ha molta necessitat dadobs, y en particular en ses teulades, y un sòtil de fust que sta foradat, ordenà que dins mig any sia reparada segons dita necessitat.*

En la visita de 1600 y otras sucesivas se llama la atención sobre aquel mismo desperfecto, que seguía sin ser remediado. Esto no ha de atribuirse a mala voluntad de los Jurados sino más bien a los calamitosos tiempos por que pasaba la villa, constantemente infestada por los moros y ocupada en su propia defensa.

En la visita del Obispo Santander realizada en 1638 hallamos el primer inventario escrito, en que están reseñados todos los ornamentos y muebles que poseía entonces el Santuario (7).

Da ciertamente la impresión de pobreza; pero pronto habían de llegar días mejores. En efecto, a mediados del siglo XVII, empezaron en Consolación una serie de reformas y mejoras, que por cierto no son fáciles de ordenar ni explicar por falta de documentos.

manda que los Jurados tengan un libro, donde consten todas las ordinationes de visita de la Parroquia y del Santuario de Consolación. En la visita del Obispo Rocamora de 1646 se dice claramente que *la Capilla o Santuario de Ntra. Señora de la Consolación, sufragánea de la iglesia parroquial de Santanyí está a protección de los Jurados de dicha villa.* (Tomado del Libro de visitas pastorales de Santanyí de 1576 a 1691, que obra en el archivo episcopal.)

(6) V. *Monumenta Maioricensia. Las visitas pastorales de D. Diego de Arnedo*, publicadas por D. Lorenzo Pérez. Palma 1963. Tom. II. pág. 124.

(7) Inventario de la sufragánea de Ntra. Señora de la Consolación, en la visita de 5 de noviembre de 1638:

Primeramente un cáliz con su patena, y mandó que se aderece.

Item un vestido de la Madre de Dios.

Item una casulla blanca, vieja, de tafetán. Mandó que se aderece.

Item una casulla de chamebote morado.

Item un palis de tafetán blanco y otro de tela pintada.

Item dos camis y dos amitos y un misal y dos candeleros de hierro y dos de latón. Una lantia y una vasina.

Item dos candeleros de hierro.

Item tres campanas, un lantoner y una caja y púlpito. (Del libro de visitas pastorales de Santanyí, de 1576 a 1691, que se guarda en el archivo episcopal.)

La primera que notamos es la del nuevo retablo del altar mayor, que, sin duda es el mismo que se conserva todavía y cuyo nicho principal ocupa hoy la figura de Sta. Escolástica. Este retablo, de acusado estilo barroco y que aun está sin decorar del todo, lleva la fecha de 1646. Si esta fecha es la de su inauguración en el Santuario, allí tenía que encontrarlo el Obispo Rocamora en su visita, el día 23 de noviembre del dicho año, y con referencia al mismo dice textualmente el acta de visita: *Visitóse el altar mayor y se halló decente, cuyo retablo es de la Virgen del Rosario. Del lado derecho, encima de una columna, está dicha Virgen de Consolación de bulto y al otro lado del altar está la figura del glorioso Patriarca Sto. Domingo asimismo de bulto.* Todo esto nos resulta un enigma. La Virgen de la Consolación, titular de la iglesia, había sido desplazada de su puesto principal y relegada a un lugar secundario, y en su lugar había sido colocada Ntra. Señora del Rosario. ¿A quién pudo ocurrir idea tan peregrina? En la visita de Don Diego de Escolano, en 1657, continuaba todo en la misma forma e ignoramos cuando se restablecieron las cosas en su lugar.

En 1677 se hizo en el claustro del Santuario una cisterna, con su brocal de hermosa piedra, con unos raros dibujos, que copió en su obra el Archiduque Luis Salvador (8). Otra construcción de la parte posterior llevaba la fecha de 1688. Estas obras nos hacen sospechar si sería por aquel tiempo que se llevó a cabo el ensanchamiento y reforma del primitivo oratorio, cambiando su dirección, de forma que su ábside y altar mayor quedó convertido en una capilla lateral a la izquierda, donde ahora se halla Sta. Escolástica, y el nuevo presbiterio quedó emplazado en la prolongación hecha al lado izquierdo, tal como puede verse hoy. De todas estas reformas carecemos de datos fehacientes.

Hemos nombrado a Sta. Escolástica, cuya devoción juntó el pueblo de Santanyí con la de S. Roque en el Santuario de la Consolación. Nos parece muy natural esta determinación, ya que el cielo de Santanyí suele mostrarse muy avaro y sus tierras se ven atormentadas con obstinadas sequías. Sabido es que Sta. Escolástica, la cándida hermana del Patriarca S. Benito, con una breve oración hizo caer del cielo una copiosa lluvia, que impidió a S. Benito regresar a su monasterio. A ella pues acudieron los santañinenses en días de sequía y sus tierras sedientas recibieron el beneficio de una lluvia provechosa. Por esto —según se dice— hicieron voto de honrarla cada año, el día 10 de febrero, con una fiesta solemne en el Santuario de Consolación, costumbre que perdura todavía.

Opinamos que esta devoción no empezaría antes de 1646, pues en la visita pastoral de aquel año sólo se hace mención del altar mayor (el enigmático retablo de Ntra. Señora del Rosario) y del de S. Roque. Tampoco en el inventario de aquel año se halla referencia alguna a Sta. Escolástica. Mas no pasaría mucho tiempo sin ser allí venerada, pues en 1685 el Consejo Muni-

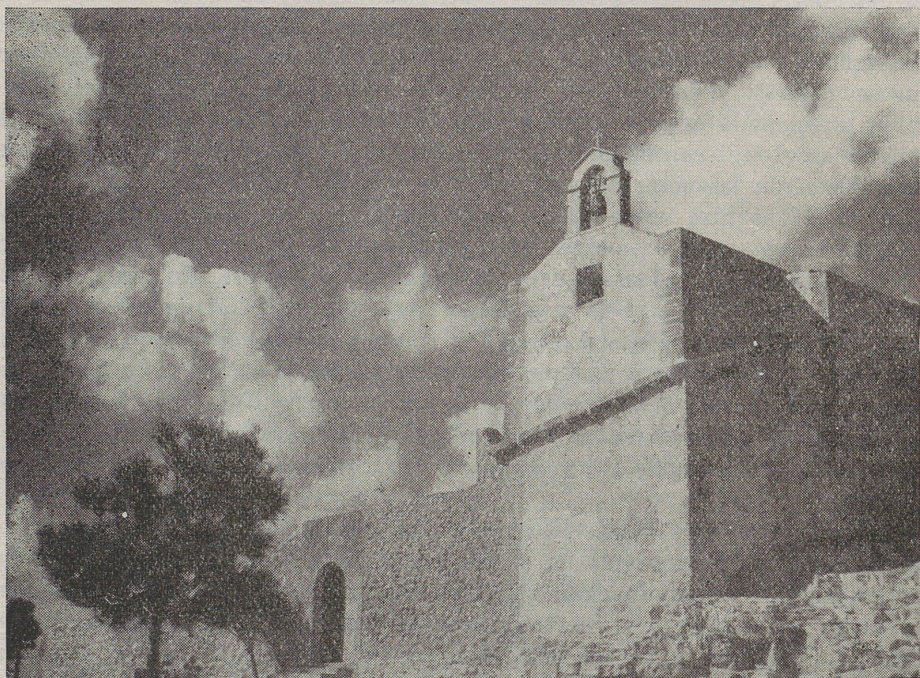
(8) V. *Die Balearen*. Traducido por D. José Sureda Blanes con el título: *Los pueblos de Mallorca. La parte meridional de la Isla*. Palma 1958. pág. 112.

SANTUARIO DE CONSOLACION

cial de Santanyí imponía al clérigo Bernardo Bonet la obligación de celebrar misa en el Santuario todos los días de precepto y también el día de Sta. Escolástica (9). Y en el inventario de 7 de abril de 1687 se menciona ya un cuadro de Sta. Escolástica y otro de S. Cosme y S. Damián.

Devoción de Santanyí a la Virgen de la Consolación

La primera manifestación pública de amor y devoción de la villa de Santanyí a la Virgen de la Consolación la tenemos en la Cofradía erigida

Vista exterior del Santuario de Consolación de Santanyí (Fot. Font)

en su honor el año 1526. La promovieron los vecinos más destacados de la parroquia, Juan Danús, Antonio Clar, Guillermo Rigo y Sebastián Rigo. Estos presentaron aquel mismo año los estatutos u ordenaciones de la nueva cofradía a la aprobación de la Iglesia, obteniéndola completa el día 13 de abril del Obispo de Mallorca Don Rodrigo Sánchez de Mercado. En ellos se dispone, entre otras cosas, que todos los sábados se celebre una misa en honor y reverencia de la gloriosa Virgen María por todas las almas de los cofrades y bienhechores difuntos, y que cada año cuiden los Obreros de hacer

(9) V. Obra citada de B. Vidal, pág. 126.

celebrar la fiesta de la Asunción y de buscar para lucimiento de la misma un buen predicador (10).

Además de este testimonio colectivo de la Cofradía abundan las pruebas de devoción individual, que se transparentan en múltiples legados testamentarios. Juan Danús, uno de los promotores de la Cofradía, en su testamento de 1527, dejaba consignada una manda piadosa en estos términos: *E més vull e man que, la mia mort seguida, haver celebrar los set Goigs de la Verge Maria en la capella de nostra Dona de Consolació del Puig del terme de S'Elqueria Blanca* (11). Más curioso e importante es todavía el legado de cierta Juana, viuda del honrado Guillermo Sbert, la cual no teniendo mas que un hijo, que era fraile menor, en su testamento otorgado el 30 de julio de 1528 constituyó herederos universales de sus bienes a Jesucristo y a la Virgen María, disponiendo que, cumplidas ciertas obligaciones, todo lo restante se dividiera en dos partes iguales, una para Ntra. Señora de la Consolación y la otra para la obra del *Puig de S. Salvador* de la parroquia de Artá. No menos expresivos son ciertos legados de fincas, como estas dos que se hallan en el *Libro dels Stims Generals* (catastro) de la villa de Santanyí de 1573: Un pequeño corral, dentro de la villa, sin casa, con un naranjo, valorado en 3 libras y 15 sueldos, y otro mayor estimado en 23 libras. Ambos están registrados como propiedad de Ntra. Señora de la Consolación.

Legados de misas a celebrar en el Santuario se hallan también en muchos testamentos de los siglos XVII y XVIII. Copiamos como muestra estos dos: *24 febrer de 1605: Andreu Bonet Abran de la vila de St. Agni, dues misses.* — *2 agost 1739: Senyora Joana Lladó, vidua de Miquel Bonet Bonico, cinch misses.*

Otros legados y donativos van simplemente destinados a la obra del Santuario, y los hay bastante notables, como puede verse en estos ejemplos: *12 abril 1745: Rt. Jaume Sbert, cinc lliures.* — *20 juny 1770: Joana Barceló, hereua de Andreu Pons (Miqueló), obrer que fou de la Confraria de Ntra. Sra. de Consolació entrega les 5 lliures que deixà son marit al Santuari.* — *17 Abril 1777: una devota persona entregà 100 lliures al Rt. Rector per a l'obra del Santuari.* — *29 janer 1780: L'honor Sebastià Adrover (Gallardet) de Calonge entregà 50 lliures per un vot fet a la Mare de Déu.*

A esto hay que añadir los ex-votos hechos a la Virgen por personas agradecidas, que ya existían en el siglo XVI, pues el Visitador episcopal, en 1581, mandó se vendiera un anillo de oro, varias toallas y buen número de *penitencias*, o rosarios, y que su producto se invirtiera en la obra del Santuario. Más tarde los ex-votos aumentaron en número y calidad. El 24 de junio de 1784 el honor Jaime Vidal (*Parra*) entregó 72 libras y 34 sueldos,

(10) Véanse los Estatutos de esta Cofradía publicados por primera vez por B. Vidal Tomás en su obra. pág. 117.

(11) Era frecuente en aquellos tiempos hacer celebrar en sufragio de los difuntos las siete misas en honor de los Siete Gozos de Ntra. Señora, que traía nuestro antiguo Misal Mayoricense, impreso en Venecia en 1506. fol. CCLV.

para cumplir la promesa que tenía hecha a Ntra. Señora de Consolación de ofrecerle una lámpara de plata. En el inventario de la visita pastoral del Obispo Rubio Benedicto de 1789 se hallan consignadas tres lámparas de plata existentes en el Santuario, una de las cuales había sido regalada por don Frey Andrés Bonet, Caballero de la Orden de S. Juan (12).

No menos demuestran la devoción a la Virgen de la Consolación las frecuentes subidas al Santuario de todo el pueblo, presidido por su clero, ya en procesión de rogativa y cantando la letanía de Todos los Santos, ya para celebrar allí determinadas fiestas en honor de la Virgen o de sus celestiales abogados, como S. Roque y Sta. Escolástica. Fue con motivo de tales subidas piadosas que el Obispo Vich y Manrique dispuso, en 1596, que a cada uno de los sacerdotes que tomasen parte en ellas se les dieran cada vez cinco sueldos de distribución (13).

En una palabra la devoción a Ntra. Señora de la Consolación es como un hilo de oro que ha unido a todas las generaciones de la villa de Santanyí desde el siglo XVI hasta el presente y quiera Dios que no se rompa jamás.

Un pueblo nuevo nacido al pie de la Virgen de Consolación

El montecillo de Consolación se levanta junto a un antiguo predio conocido desde el siglo XIV con el nombre de *Alquería Blanca*. Poco a poco, en el decurso de los años, lo mismo que otros predios vecinos, fue parcelándose y poblándose de casas, que iban de cada día agrupándose al pie del monte de la Virgen.

Aquellos buenos payeses distaban más de una hora de la parroquia de Santanyí, lo cual dificultaba en gran manera el cumplimiento de sus deberes religiosos. Lo comprendió fácilmente la Universidad de la villa y, como ya hemos indicado más arriba, en 1685, acordó abonar anualmente la cantidad de 20 libras a cierto Bernardo Bonet, que iba a ser ordenado sacerdote, con la obligación de celebrar misa en el Santuario de Consolación todos los domingos y fiestas de precepto como también el día de Sta. Escolástica. Aquello era la creación de una especie de beneficio, que dignificaba el Santuario y beneficiaba al mismo tiempo al pueblo que nacía a sus pies.

No sabemos el tiempo que durarían los servicios espirituales del Sr. Bernardo Bonet. Es cierto que en 1712 aceptaba un compromiso igual y por el mismo estipendio el presbítero de Santanyí D. Jaime Sbert, el cual, al morir, dejó un buen legado al Santuario.

(12) Tomamos estos datos de la obra citada de B. Vidal, pág. 68 y ss.

(13) He aquí el texto original de esta disposición:

Item perque de millor gana, devoció y fervor vajan a celebrar lo offici en la iglesia de Ntra. Senyora de Consolació en los dies que se acostuma de anarhi, axí en processó com alias, considerant lo larch camí y lo treball y que el qui al altar serveix del altar ha de viure, ordenà que de qui avant, en dites solemnitats, sien donats a cada capellà, qui present serà als dits officiis y processons, cinch sous cada vegada. (Visita del Obispo Vich y Manrique de 1596. Archivo episcopal.)

SANTUARIO DE CONSOLACIÓN

En 1751 se dio un paso más. Por aquel entonces Sebastián Sbert, hijo del donado de Consolación, se preparaba para ser ordenado sacerdote y al mismo tiempo enseñaba la doctrina cristiana y la gramática a los niños del contorno y asistía a los enfermos. Aprovechando tan buena conjuntura, el Ayuntamiento de Santanyí determinó que, si el dicho Sbert llegaba al sacerdocio, los habitantes de la comarca le abonaran 25 libras cada año para que celebrara misa en el Santuario y otras 15 para enseñar letras a los niños. Ordenado sacerdote el hijo del donado, cumplió seguramente durante bastante tiempo con su obligación; mas cuando, años más tarde, pasó visita el Obispo

El humilde portal de entrada de la iglesita de Consolación de una sencillez encantadora

(Fot. Font)

D. Juan Díaz de la Guerra, en 1776, halló que ya no residía en el Santuario. El cura se excusó diciendo que no tenía habitación en el Santuario, porque su padre no era ya el donado y que no acudían los niños a la escuela ni iba nadie a misa en los días laborables. Mas pronto tuvo otros sustitutos al menos en la obligación de decir misa en los días festivos.

Mientras tanto la aldea de S'Alqueria Blanca iba creciendo. En 1800 sus vecinos eran unos 350. Entonces desearon hacerse una iglesia nueva en medio de su pueblecito, alegando ante el Obispo Nadal las incomodidades que suponía para los viejos y achacosos el tener que subir al Santuario. Venidas ciertas dificultades, en 1803 se juntó el pueblo, y se comprometió a adquirir un solar, edificar un oratorio y sostener un sacerdote, que allí celebrara

SANTUARIO DE CONSOLACION

misa y asistiera a los enfermos. El proyecto se llevó rápidamente a cabo, y el día 1 de mayo de 1805 el Rector de Santanyí pudo bendecir la nueva capilla, la cual fue elevada a categoría de iglesia filial en 1850, siendo su primer Vicario D. Gabriel Mora. Este deseoso de dotar a S'Alqueria Blanca de un templo más digno y capaz, el 22 de enero de 1852, dio comienzo a la actual iglesia con su esbelta cúpula. Aumentando siempre más la feligresía de S'Alqueria, en 1913, fue elevada a parroquia de entrada.

S'Alqueria Blanca es un pueblo que ha crecido en el regazo de la Virgen de la Consolación (14).

Decadencia y resurgimiento del Santuario

No hay duda que la construcción de la nueva iglesia de S'Alqueria Blanca influyó, sin que nadie lo intentara, en el decaimiento del Santuario de Consolación. Desde entonces ya no se celebró allí la acostumbrada misa los domingos y fiestas, y los buenos aldeanos de la comarca dejaron de congregarse semanalmente bajo las humildes bóvedas de la iglesita de la Virgen. Siguieron celebrándose, eso sí, las fiestas tradicionales del Santuario, pero durante el año sólo uno que otro devoto aislado subía al monte santo, para ofrecer sus obsequios a Ntra. Señora.

En el siglo actual pudo también haber contribuido algún tanto a aquella decadencia la anomalía que sobrevino al ser constituida parroquia la filial de S'Alqueria; pues por una parte el Santuario quedó enclavado en su demarcación territorial; pero por otra la propiedad quedó para la lejana parroquia de Santanyí, que lo había levantado.

Esto no obstante, la devoción a la Virgen de la Consolación no se extinguió jamás. Los Eónomos tanto de S'Alqueria como de Santanyí se esforzaron siempre por conservarla y reanimarla.

En 1931 D. Bartolomé Guasp, Eónomo entonces de S'Alqueria, publicó un devoto novenario en honra de Ntra. Señora de la Consolación, precedido de una breve noticia histórica, para avivar esta devoción entre sus feligreses.

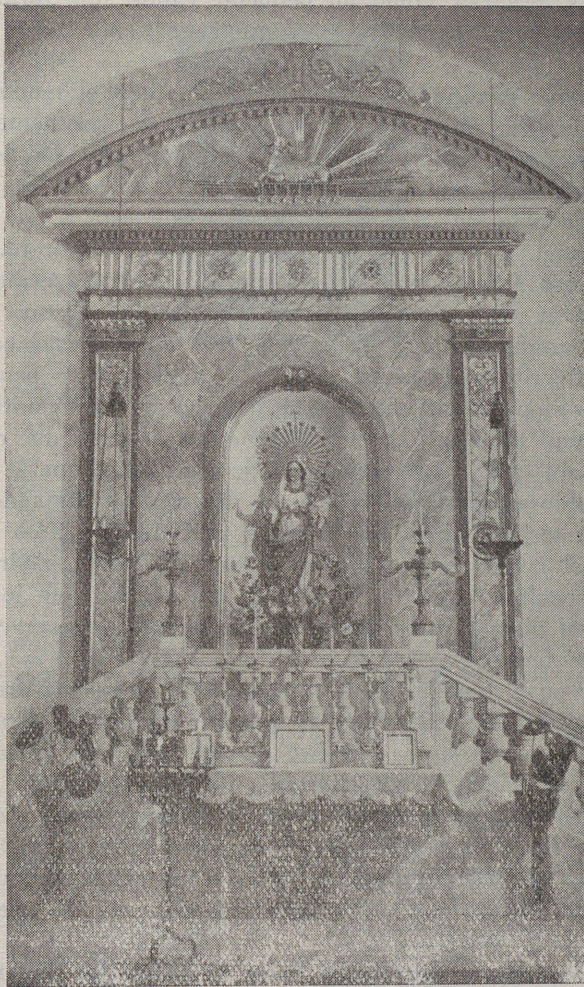
Por su parte D. Lorenzo Lliteras, Eónomo de Santanyí, consagró gran parte de sus afanes a la restauración material y espiritual del Santuario. Se empezó por la construcción de un camino nuevo, en 1931, para facilitar la subida al Santuario. Siguió después el revoque de sus vetustas paredes, el arreglo de los tejados y la restauración de la vieja espadaña y, más tarde, la renovación interior de la iglesia, bajo la dirección del arquitecto D. Francisco Cases, completándose con un nuevo retablo para la Virgen. Todas estas mejoras fueron inauguradas y bendecidas el 19 de abril de 1936 con extraordinaria solemnidad y gran concurso de fieles de toda la comarca.

El Rdo. Sr. Lliteras hubo de dejar la parroquia, sin poder realizar todos los planes que había concebido, para ennoblecer el amado Santuario; pero

(14) Tomamos estos datos del artículo citado de D. Lorenzo Lliteras y de la obra de B. Vidal, pág. 94 y ss.

SANTUARIO DE CONSOLACION

sus sucesores siguieron alimentando la llama que él había encendido. D. Pedro Sureda, en 1944, hizo pintar un cuadro de Ntra. Señora de la Consolación y lo colocó en una capilla de la parroquia, para fomentar más y más

Retablo de Ntra. Sra. de la Consolación de Santanyí estrenado en 1936

su devoción. D. Juan Vidal, en 1955, restableció la antigua Cofradía que se había ya extinguido y con la cooperación voluntaria de todo el pueblo reparó el camino y logró construir una espaciosa plazoleta ante la entrada del Santuario, que le ha dado mayor prestancia.

Un visita al Santuario de Consolación

El *Puig de Consolació*, como vulgarmente se llama, se encuentra a unos cinco kilómetros del pueblo de Santanyí en dirección del nordeste. Es un cerro aislado y gracioso, como un pequeño Tabor, que forma la primera estribación de la cordillera que desde aquí se extiende hasta S. Salvador de Felanitx.

Por el nuevo camino, que da la vuelta a todo el monte y permite contemplar sus poéticos contornos, se puede subir cómodamente en coche hasta la plazoleta, que está junto a la entrada del Santuario. Desde ella se disfruta de un panorama bellissimo, que abarca desde *S'Horta* a *Ses Salines* y desde el pintoresco pueblo de *S'Alquería Blanca*, que está a los pies del monte, hasta el mar azul, de cuyo fondo emerge la isla de Cabrera.

El Santuario forma un vasto edificio sólidamente cerrado en cuyas piedras se refleja la pátina que le han dado los siglos. Si sus muros estuviesen almenados lo confundiríamos fácilmente con un modesto castillo. Tiene un portal de medio punto de largas dovelas, por el cual se penetra en un espacioso claustro empedrado, cuya austeridad ha quedado mitigada por varias adelfas y alguna palmera. De frente tenemos la casa del donado, pobre si queréis, pero sin que le falte una nota de distinción, que le prestan sus ventanas con molduras renacentistas. A la derecha y formando ángulo con la casa, se halla el Santuario. Su elegante portálico de arco de medio punto está casi en el rincón, sobre una escalinata de noble piedra arenisca, y se queda medio oculto dentro de la sombra del porche que lo cobija. Todo el conjunto es tan discreto, que su rústica simplicidad supera en encanto a muchas suntuosas fachadas.

Al entrar en el templo, se nota en seguida la radical transformación que ha sufrido, pues el eje del mismo es perpendicular a la dirección del portal. El observador atento pronto descubre que el primitivo ábside y altar mayor del Santuario estaba en la actual capilla de Sta. Escolástica, frente al portal de entrada. Aquí se encuentra todavía el retablo barroco de 1646, de que antes hicimos mención, y en cuyo nicho está como empotrada una bonita imagen de Sta. Escolástica, pues apenas si cabe en el mismo. Dentro de esta capilla hay una lápida que nos recuerda la reforma de que fue objeto este Santuario en 1936 (15).

Dirigiendo después la mirada hacia la izquierda, topamos con el altar mayor, donde se halla expuesta la Virgen de la Consolación en un retablo sencillo pero discreto. Podemos venerarla de cerca, subiendo por la gradería

(15) La inscripción de la lápida dice así: *Día 19 de abril de 1936 fue bendecido este oratorio por el M. I. Sr. D. Francisco Esteve y Blanes, Delegado por el Excmo. y Rdmo. Sr. D. José Miralles y Sbert, Arzobispo-Obispo de esta Diócesis, después de haber sido restaurado a expensas de la manda pía de D.ª Juana Granells y Palmer, de la cual era administradora D.ª Sebastiana Mir y Salom, siendo Ecónomo de esta Parroquia el Rdo. D. Lorenzo Lliteras y Lliteras, bajo la dirección del arquitecto D. Francisco Cases Llompart, del Maestro de obras D. Andrés Ferrer Vidal y el escultor D. Juan Serra Femenías. A. M. D. G.»*

Goigs a honra de la MARE DE DEU DE CONSOLACIO que se venera en el Puig de Consolació de la vila de Santanyí

SALUTACIO

*Deu vos salve, tota amor
Mare nostra i advocada
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.*

I
Mare de Deu Verge pura
Estrella del dematí,
del poble de Santanyí
Vos sou la Vida i Dolçura.
Teniu per tronó el turó
més flairós de la encontrada.
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.

II
Vostra mirada irradia
pau, alegria i consol
com llum irradia el sol
quant cau al fi del migdia.
Del just i del pecadó
sou davant Deu advocada.
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.

III
Del mal inimic Luzbel
avui les gestes son clares
quant la fe de nostros pares
voldria arrancar de rel.
Mes nostra fe atormentada
es ferma com el turó.
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.

IV
Feis de cada homo un guerrer
contra el pecat i el dimoni;
el vostro august patrimoní
defensi el santanyiner.
Sia penyora sagrada
vostre constant devocio.
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.

V
La gent de camp i marina
pobres, rics i menestrals
sovint plorant els greus mals
cercam en Vos medicina.
Sou per tots la bella aubada
que aclarí l'ample horitzó
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.

VI
Oiu els precés que vos fá
vostra gent santanyinera:
l'esposa vetlant qui espera
quant fa mal temps a la mar;
o la mare desolada
quant té malalt l'infantó.
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.

VII
Quant la feina ha mancabat
o está l'ànima ferida,
o es veu trencar-se la vida
d'un ser de tots estimat.
O se mustia l'anyada
per mancar-li una saó.
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.

VIII
A vostra presència pia
se torna el cor més valent
s'aclareix l'enteniment
perque Vos sou llum i guia.
¡Oh Rosa de Jericó!
¡Oh Maria Immaculada!
Reina del cel benamada
Verge de Consolació.

DESPEDIDA

*Dau-nos per benedició
d'amor i pau bona anyada
Adeu! Mare benamada
Verge de Consolació.*

Santanyí, abril de 1936.

SANTUARIO DE CONSOLACION

que hay detrás del altar. Es una imagen de 1'35 mts. de alto, de bello rostro y postura elegante. Su túnica es blanca lo mismo que el velo que cubre su cabeza y su manto, azul. Con la mano izquierda sostiene al Divino Niño y con la derecha lleva una flor (16). No es esta, por desgracia, la imagen primitiva que allí se veneró. Dicese que fue hecha por el año 1780. Jerónimo Berard en su viaje literario por las villas de Mallorca, realizado a fines del s. XVIII, pudo ver en este Santuario no sólo la nueva imagen, que calificó de *estatua graciosa y de buen gusto*, sino también la antigua, que estaba a la sazón en otro altar de tablas pintadas viejas junto con una imagen de Sto. Domingo, y ambas eran —según dice— *de pobre escultura y despintadas de la humedad* (17). Hoy a los lados del retablo de la Virgen se hallan las imágenes de Sto. Domingo y de S. Roque. En una capilla medio tapiada que hay junto al presbiterio están expuestos buen número de ex-votos, principalmente mortajas y retratos. En el extremo opuesto al presbiterio, donde antiguamente estaba el altar de S. Roque, se venera ahora un Sto. Crucifijo.

Este Santuario de Ntra. Señora de la Consolación es para Santanyí un archivo de amores marianos; para el pueblo de S'Alquería Blanca es la cuna en que fue mecido, y para toda la comarca un faro de luz y de esperanza. ¡Ojalá su devoción se conserve y aumente siempre más!

Gaspar Munar, M. SS. CC.

NOTA BIBLIOGRAFICA

1.—*Consolació. Recull de documents i notícies sobre el Santuari de Santanyí*, de Bernat Vidal i Tomàs. Palma 1949. Esta obra nos ha servido de guía en todo nuestro trabajo.

2.—*Santuario de Consolación de Santanyí*. Dos artículos publicados por el Rdo. D. Lorenzo Lliteras en el *Correo de Mallorca* 1 y 3 de junio de 1936.

3.—*El Santuario de Ntra. Señora de Consolación de Santanyí. Desde el 15 de febrero de 1948 al 12 de julio de 1959*. Crónica de todas las reformas y mejoras hechas en el Santuario durante este tiempo. Escrito por el Rdo. D. Juan Vidal. Manuscrito en poder del autor.

4.—*Obsequi piadós a Ntra. Senyora de Consolació* per Mn. Bartomeu Guasp, Pre. Felanitx. 1931.

5.—Se trata también del Santuario de Consolación de Santanyí en *Die Balearen* del Archiduque Luis Salvador traducido por D. José Sureda Blanes, en el tomo que lleva por título: *Los pueblos de Mallorca. La parte meridional de la Isla*. Palma. 1958. pág. 109.

(16) Si esta figura fuese de talla, sería una imagen notable; pero como muchas otras de su época es de tela encolada. Según nuestra humilde opinión sería un gran acierto reproducirla exactamente en madera.

(17) V. Obra citada de B. Vidal. pág. 42.

Secció MALLOQUINA

LA BÍBLIA EXPLICADA AL POBLE

ELS TESTIMONIS DE JHOVÀ I LA GUERRA DE 1914

Aquesta guerra de trist record, si escoltam els Testimonis de Jehovà, va esser profetitzada per Crist quan parlant de lo que havia de venir abans de la seva segona vinguda en poder i majestat, que senyalaria la consumació dels segles digué: *Començareu a sentir parlar de guerres i remors de guerres... S'alçarà un poble contra un altre i un regne contra un altre regne; hi haurà a diversos llocs fams i terratrèmols...* (Mat. 24, 6 ss.)

Fora del citats testimonis no hi ha ningú que cregui tal ximpleta. El Diví Mestre parla en general de *totes les guerres* que en el curs dels sigles havien de caure damunt el món a causa de les passions dels homes, però fins que vingueren els Testimonis de Jehovà que a base d'Esriptura volen assustar la gent poc formada, ningú havia pensat mai que una tal guerra fos anunciada pel sant Evangeli.

Tal volta hi va influir en aquesta determinació allò que es digué: que havia estat la guerra més espantosa de totes les que hi havia hagut. Ara bé a l'Evangeli llegim una expressió semblant, puix que el Senyor parlant de la guerra de Jerusalem (altres creuen que parlant dels temps de l'Anticrist) usa aquesta expressió: *Aleshores hi haurà grans desgràcies com no n'hi ha hagut mai de semblants des del començament del món fins ara, ni n'hi haurà* (Mat. 24, 21). Això segurament degué influir en que els Testimonis de Jehovà l'identificassin amb la gran guerra de l'Armagedon bíblic i també en creure-se cridats por Déu mateix per a predicar la imminència d'una guerra divina de destrucció.

No cal que ens allarguem en refutar una patinada tan fatal, puix que en lloc d'una era de pau i benaurança vengué una altra guerra més espantosa

que la primera i els pogué demostrar que amb la Bíblia no s'hi pot jugar. De pas també demostra que l'expressió esgarrifadora de l'Evangeli no anava per la guerra del 14, sinó més aviat per la passada guerra d'extermini de la Ciutat Santa de Jerusalem (figura i preludi de la purificació final del món) descrita això sí amb un *lleguatge proverbial*, que no cal prendre massa al peu de la lletra. Recordem lo dels gèneres literaris a la Bíblia.

Com dèiem l'altra vegada, un altre dels punts que solen predicar els testimonis de Jehovà és *l'era paradisiaca eterna* que l'humanitat ha de disfrutar aquí en aquest món, lluny de Déu i del cel on hi han d'entrar tan sols 144.000 privilegiats.

¿Qué hem de dir de tot això? Que no té cap fonament bíblic segur. Per de prompte no hi ha res d'això en els quatre evangelis ni a les magnífiques cartes de sant Pau per molt que toquin aquests temes.

Recordem la descripció que fa Jesús del judici final de l'humanitat segons està a l'Evangeli de Sant Mateu capítol 25, verset 31 i següents: «El Fill de l'home vindrà amb la seva glòria, acompanyat de tots els àngels i s'asseurà sobre el seu tron de glòria, i tots els pobles es reuniran davant Ell. Llavors separarà els uns dels altres, com el pastor separa les ovelles dels cabrits. Aleshores el Rei dirà als de la seva dreta: *«Veniu, beneïts del meu Pare, rebeu en herència el Regne preparat per a vosaltres des de la creació del món»*. Tanca la descripció dient *«els just aniran a la vida eterna»*.

Com pot comprovar qualsevol, els justs no queden ací a la terra al mateix lloc. Són cridats a viure amb Déu a gosan d'un Regne que no han provat mai, el Regne del Pare. Per això els diu: *«Veniu»*. Hi ha un canvi de lloc i de vida, no una vida ordinària amb pau. Recordem que un dia parlant d'aquesta vida celestial digué Jesús als saduceus qui li posaven dificultats sobre els qui s'havien casat varies vegades. El Mestre la resolgué ben senzillament dient-los: *«Anau errats, perquè ignorau les Escriptures i el poder de Déu, perquè en la vida que hi haurà després de la resurrecció ningú no pren muller o marit, sinó que són com àngels en el cel»* (Mat. 22, 28). S'equivoquen, doncs, els Testimonis de Jehovà quan enlluernen les gents predicant-los una vida eterna amb pau ben igual a la que ara gaudim. L'Evangeli no diu això. Quan Jesús en la paràbola dels talents premia els bons servents no es contenta en donar-los bona vida, sinó que els diu: *«Enhorabona, servent bo i fidel, entra al goig del teu Senyor»*. No són béns temporals que es donen, sinó sobrenaturals i divins.

L'objecte de la nostra felicitat estarà molt per damunt les coses d'aquesta vida que ara tant de goig ens donen, puix que serà el mateix Déu. Ho deia l'Apòstol sant Joan, el mateix que escrigué l'Apocalipsi, encara que aquí, escrivint una carta, parlava un llenguatge més planer i més entenedor: *«Estimats, ara som fills de Déu, i encara no s'ha manifestat el que serem. Sabem que quan se manifesti, serem semblants a Ell, perquè el veurem tal com és!»* (I Joh. 3, 1 ss.). Tot això, tret dels Llibres Sants ens diu amb tota claretat i sense el vel de cap imatge quina és la vida que espera als bons després de la vinguda esplendorosa de Jesucrist.

Una cosa semblant diu sant Pau als seus deixebles de Tessalònica que estaven molt preocupats de la sort dels difunts sobre si veurien o no la vinguda solemne de Crist. L'Apòstol els tranquil·litza dient-los que abans que aparegui el Crist ressuscitaran tots els morts *per a dur-los-se'n amb Ell*: «També, diu, s'endurà amb Ell els qui s'adormiren en Jesús».

Això per lo que mira els difunts. Quant els qui visquin aleshores, aquests també seran traspasat al cel amb Jesús. Ho diu ben clarament: «Després nosaltres els qui vivim, els qui som deixats (sense morir), serem enduits juntament amb ells en els niguls, a l'encontre del Senyor en els aires, i així *estarem sempre amb el Senyor*» (I Thes. 4, 13-18).

Com es veu ben clarament la recompensa no és una vida natural com la primera, sinó una vida sobrenatural en companyia del Senyor.

Tampoc ací es parla de cap estol de 144.000, al que bellament hauria pogut pertènixer l'Apòstol, que tant havia predicat. Tots els elegits, o amb altres paraules, tots els morts en Crist fan *un sol grup*, una sola guarda presidida pel Senyor i se'n van cap el cel.

Però, diran, i les paraules dels profetes no parlen per ventura d'una època de pau tan extraordinària que tothom seirà a l'ombra de la seva parra i de la seva figuera, i els mateixos animals no es molestaran uns amb els altres, i així el llop no dirà res a l'anyell i el lleopard es passejarà amb el cabrit?

Anem per parts i posem els peus plans, que els profetes són molt sovint mals d'entendre.

Moltes vegades els mateixos profetes tenen una idea obscura del que veuen i de lo que anuncien, puix com digué sant Pau en la carta als hebreus «veuen les coses parcialment» (Hebr. I, I). Nosaltres ara amb la llum que ens dóna tot el Nou Testament ho podem veure molt millor.

Endemés no tenint ells experiència dels béns espirituals i sobrenaturals que ens portà l'economia del Nou Testament i tenint-la per altra part dels béns materials de que al seu temps el poble d'Israel gaudia, moltes vegades donaven a les coses un color material i judaic, per així fer-se millor entendre dels seus lectors immediats. D'ací que amb imatges grandioses i atrevides, pròpies dels orientals, anunciassin *coses divines i espirituals*. Per això se'ls fa injúria si un ara pren en sentit literal lo que és *pura imatge*.

Els profetes tenien consciència de que amb la vinguda del Messias el món canviaria perquè Ell ensenyaria als homes el camins del Senyor i els convertiria. No distingien, però, els graus d'aquest canvi ni el temps. Veien les coses de cop, tot a la plegada i confusament. Conforme a això, i amics com eren d'imatges plàstiques expressaven el *canvi moral dels homes* amb l'imatge de llops, lleopards i altres animals, que deixant la seva ferocitat es tornaven mansos com un anyell. Un que haguera parlat sense retòriques hauria dit senzillament: El Messias convertirà els pecadors i unirà els pobles més enemics amb santa germanor cristiana. Així precisament ho digué l'arcàngel sant Gabriel de sant Joan Baptista: «El teu fill serà ple de l'Esperit Sant i *convertirà molts de fills d'Israel al Senyor*. Anirà davant el Messias per convertir els cors dels pares envers dels fills i perquè els descregutguts tinguin sen-

timents de justs, a fi de preparar al Senyor un poble ben disposat». Els profetes, però, fills del seu temps preferiren expressar tot això per medi *d'un llenguatge figurat*. Ara, un bon entenedor no ha de prendre les coses al peu de la lletra.

Hem dit també que els profetes veien les coses en gros *i a la plegada*. Ara bé, el Regne del Messias té dues fases ben distingides que nosaltres expressam dient que hi ha Església militant o d'aquí baix, i Església triomfant o del cel. Doncs bé, els profetes no distingien aquestes dues èpoques o fases del Regne de Crist, d'ací que les seves expressions de benaurança moltes vegades volen descriure no tan sols els béns espirituals de que ara guadim, sinó més aviat els béns propis de la consumació de les coses, els béns propis del Regne de Déu *en la seva fase final*, on tot quan se digui és sempre deficient. Aixís l'expressió «seurà cadascú a l'ombra de la seva figuera» la podem entendre no sols de la pau del just ací baix, sinó de la benaventurança eterna del cel, cosa que el profeta probablement no s'imaginà.

Que després de la vinguda segona del Messias hi haurà una terra nova i un nou cel és cosa probabilíssima per lo que llegim sia al Nou sia al Vell Testament, puix Déu no crea les coses per aniquilarles. (Conf. Is. 65, 17; Rom. 8, 19; Apoc. 21, 1).

Després de tot això ja es veu com s'han d'entendre les descripcions de benaurança dels profetes, sobretot les citades pels Testimonis de Jehovà de (Isaías 11, 6-9 i de Miqueas 4, 1-4).

Els 144.000 elegits

Segons els Testimonis de Jehovà, mentres els salvats de la Batalla de L'Armagedon viuran tranquilament damunt la terra, allà al cel hi haurà 144.000 elegits, ni un més ni un menys, que estaran amb Jesús.

Ja hem dit abans que dels salvats després del judici no es fa més que *un sol grup* que van al cel amb Jesús. No hi ha distincions.

Quant al número aquest de 144.000 hem de dir tot d'una que no apareix mai als llibres que deim històrics de la Bíblia. Sols se troba a l'Apocalipsi, llibre ple de simbolismes, sobretot en els números.

Hi apareix dues vegades, i sempre és un número simbòlic de plenitud.

Al capítol 7,4 significa la *totalitat* dels salvats, per això tots ells estan marcats com a fills de Déu, talment com al dia de l'extermini d'Egipte es salvaren solament els Israelites que tenien marcat amb sang el llindar de la seva casa. Recordi's el lector que avui l'Israel de Déu és l'Església de Jesucrist (Gal. 6, 16).

Prova de que és un número simbòlic que indica multitud és que al capítol 14, 1 aquest mateix número significa una *selecció* d'aquests mateixos salvats. Són els verges que al cel fan la cort a l'anyell immaculat.. Això mateix ja està demostrant que aquests números no són matemàtics, sinó magnífics o simbòlics. Com que en els dos casos se tracta de dues multituds, cada una d'elles pot ser anomenada amb el número magnífic de 144.000 que si bé

s'examina no és més que el resultat de 12 x 12 x 1.000, dos números que a la Bíblia son sagrats o simbòlics.

El text Mat. 24, 14

Cal finalment fer notar que és del tot tendenciosa la interpretació i el significat que li donen els T. de J. puix que tradueixen la paraula «evangeli» per «aquestes bones noves del Regne», al·ludint, segons ells, a la predicació d'una guerra imminent i d'una era de pau indefinida que després vindrà, i a més se tenen per al·ludits per Jesús en les seves paraules quan diu: «I aquest evangeli serà predicat per tot arreu», treient-ne d'aquí que el fet de que hi ha aquesta multitud d T. de J. que predica aquestes noves és senyal de que s'acosta la fi.

Segons, doncs, aquests mestres, hauríem de creure que fins que se despertaren els T. de J. ningú pensà a predicar l'evangeli, i que l'evangeli se redueix a predicar futures guerres i a anunciar edats d'or imminents predites per l'Escriptura, cosa que mai feren els apòstols ni ha fet mai l'Església de Jesucrist.

No. Jesús no volgué dir això. Jesús en aquest lloc s'accontenta d'exhortar els seus a la paciència, perquè a pesar de les persecucions tendrien un final esplendorós. Ell digué taxativament en aquest lloc al·ludit: *I aquesta bona nova (en singular!) del Regne (que Jo he establert) serà predicada en tot el món, en testimoniatge per a tots els pobles, i a les hores vindrà la fi.* Volia dir que la fi del temps present no vindria abans que en tot el món fos predicat el seu sant Evangeli, cosa certament molt elàstica si pensam que sant Pau als seus dies ja deia que era conegut dins tot el món (Rom. 1, 8; 10, 18), i endemés no diu Jesucrist que vengui tot d'una que s'hagi predicat, sinó que no vindrà abans que sia predicat.

Amb tot lo que havem escrit prou es demostra la manera tendenciosa i poc científica que tenen els T. de J. d'emprar la Bíblia i per tant no hem de prendre seriosament res de lo que prediquen, puix que no és paraula de Déu, sinó humana invenció.

Miquel Ollers, M. SS. CC.

Cristalería BALEAR

Fábrica de espejos — Taller de biselados

ESPEJOS — CRISTALES — VIDRIOS

Avda. Gral. Primo de Rivera — Teléfono 11965 — Palma de Mallorca

INFORMACIÓ DEL SANTUARI

(Del 15 de Gener
al 15 de Febrer)

PROJECTES DE FESTA

Vàrem anunciar al darrer número de LLUC el desig de celebrar unes festes en commemoració del 75 Aniversari de la vinguda dels MM. dels Sagrats Cors a Lluç.

Per tot arreu hem trobat entusiasme i ganes de col·laboració, bona prova de que tot el que toca a Lluç es sent com a propi.

Algunes suggerències podem dir que ja es van fent realitat. Pots ser no ens cal sinó demanar a la Mare de Déu de Lluç vulgui beneir aquestes activitats, i, a tots els seus devots i amics, la seva ajuda generosa.

CERTAMEN LITERARI

La idea de convocar un Certamen Literari que reunís els nostres intel·lectuals a l'entorn de Lluç, va ésser acollida amb interès entre els literats. Les bases ja estan redactades i són a la impremta; i, sens dubte, en el pròxim número ja podrem publicar-les per a coneixement dels nostres lectors.

Podem avançar que es donarà el "Blau d'or de poesia" a la millor composició poètica, de tema lliure, així com dos accèssits ("Blau d'argent" i "Blau de bronze") a les poesies que la segueixin en mèrit.

Premi "Mossèn Llorenç Riber", de narració curta, prosa literària, en recordança d'aquell Blavet, glòria de Mallorca, tan estretament relacionat amb el nostre Santuari, del que escrigué les millors planes de la seva "Minyonia d'un infant orat". Estarà dotat amb 15.000 ptes.

Premi "P. Joaquim Rosselló" a un treball històric sobre un tema relacionat amb Lluç, dotat també amb 15.000 ptes.

CONCURS FOTOGRÀFIC

També són a impremta les bases d'un Concurs de Fotografia per a premiar amb

6.000 ptes. la millor fotografia que tengui a Lluç, el seu paisatge o art, com a tema. Es donaran, també, dos accèssits de 2.000 ptes. El dia de la festa hi haurà una exposició de totes les obres concursants, que promet ésser una interessant mostra de les grans possibilitats estètiques de Lluç.

NECROLOGIA

El dia 29 de gener va morir a Selva el nostre bon amic, Sr. Jaume Estelrich i Ferrer, metge titular d'aquell poble i d'Escorca. El dol fou una imponent manifestació que expressava lo molt que era estimat dins tots els estaments socials.

El Santuari guarda d'ell un respectuós i agraït record. Moltes vegades pujà a Lluç de nit, fins i tot amb mal temps, per visitar qualque malalt, sempre amb la mateixa amabilitat i desinterès.

Acabada la visita al malalt, solia anar al Cambril a visitar la Mare de Déu: dues visites d'amor que es repetiren moltes vegades i que seran ara retornades.

A la seva esposa, senyora Francisca Alzina, el nostre condol i la promesa de seguir pregant per ell.

VISITES

Dia 3 de febrer puja a Lluç, després d'una greu malaltia, el Sr. Bisbe d'Eivissa, Dr. Planas. Dóna gràcies a la Moreneta per la seva maternal protecció.

Dia 26 de gener arriba a Lluç, en visita privada, el Delegat Nacional d'Esports, Sr. Elola Olaso; l'acompanya la seva esposa. Després de cantar una Salve són obsequiats per l'Escolania amb jocs gimnàstics, quedant molt contents i sorpresos.

Dia 8 de febrer, visita el Santuari el Sr. Bisbe d'Amoy (Xina), Mr. Joan Bta. Velasco, actualment Vicari del Cardenal de Manila. Es el Pastor dels 350.000 xinesos que viuen a Filipines.

Dia 11, rebem la visita del Sr. Ambaixador de França, Mr. Baron Robert de Boissesson. L'acompanya la seva esposa i el Cònsul de França a Palma, Mr. G. Maurice.

Dia 13, ve el P. Josep A. Aldama S. J., que ha donat una sèrie de conferències conciliars als sacerdots de la Diòcesi. Després d'una solemne Salve, dina amb la Comunitat.

PELEGRINS AGRAITS

Dia 3 de febrer, Bartomeu Prats Bosch, de Santa Catalina, (Palma), ve amb la seva família duguent un ciri a la Mare de Déu per donar-li gràcies per haver-lo alliberat d'una mort segura, degut a un greu accident de moto. Els metges consideren el cas com inexplicable i miraculós.

LLUC PER MALLORCA...

Fan cantar Salves i Tedeums, per agrair favors rebuts de la Verge:

Magdalena Pujol, Josepa Palou, Antoni Bestard, Família Fernández.

MATRIMONIS

Dia 29 de gener, Llorenç Caldés Malondra, d'Alcúdia, amb Maria Amer Lladrés, de Sa Pobla.

Dia 3 de febrer, Sebastià Vives Massanet, amb Francisca Forteza Aguiló ambdós de Son Servera.

Dia 19 de febrer, Julià Roas Valle, d'Albuquerque, amb Magdalena Torrandell Llobera, de Pollença.

Macià Vives Ballester, amb Catalina Mulet Poquet, tots dos de Muro.

Dia 23, Miquel Ferriol Castelló, amb Antònia Mas Carbonell, tots dos de Maria de la Salut.

En la plaza de Lluc
Colmado, Horno y Panaderia

Teléf. 8

Banderines

SALMA

Escudos, insignias y calcomanías

Eusebio Estada, 150 - 2.º - 1.ª

Teléf. 52633

PALMA DE MALLORCA

ANTONIO RAMIS TORTELLA

Manufactura de Guantes y Artículos Piel

Fábrica: Perla, 6 - Tel. 168

Sucursal: Obispo Llopart, 53 - Tel. 197

INCA (Mallorca)

CERERIA BARCELO

Velas litúrgicas, calidades para la Santa Misa y Exposición del Santísimo

San Miguel, 142

Palma de Mallorca

FABRICAS DE VIDRIO HUECO Y MEDIO CRISTAL

Especialidad en vidrio S-NEUTRO Y CORRIENTE para envases de bebidas carbónicas, cervezas, conservas y laboratorio.

ESTABLECIMIENTOS Y VIDRIERIAS LLOFRIU, S.A.

CASA FUNDADA EN 1860

BARCELONA

Balmes, 23

Tel. 2214044

MADRID

Av. José Antonio, 54-2.º-n.º 1

Tel. 2473317

PALMA DE MALLORCA

Industria, 114

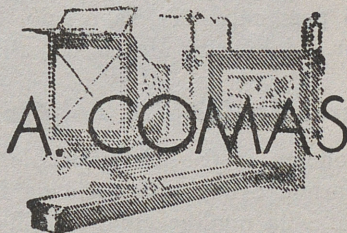
Tel. 31740 / 41

VALENCIA

Félix Pizcueta, 16

Tel. 223663

Fotografados

Reproducción de transparencias en color
Misión, 61 - interior. Tel. 13952 - Palma

**PLATERIA VARIOS ESTILOS,
ORFEBRERIA ARTISTICA,
ESPECIALIDAD EN OBRAS
DE ARTE RELIGIOSO**

**JOYERIA CODA DE
LUIS CODA
Y CIA.**

BROSSA Y JAIME II

TEL. 12517

PALMA DE MALLORCA

LES EXPOSICIONS

Escultures de Miquel Morell a les Galeries Minòrica

Una exposició a assenyalar i destacar a les Galeries Minòrica, és aquesta que hi ha hagut la darrera quinzena de febrer, presentant obra escultòrica de Miquel Morell. Una exposició molt interessant pel fet d'agrupar una obra conscient i ser feül testimoni de l'esforç realitzat per aquest escultor intel·ligent, expert i senzill que és Miquel Morell. L'escultor una vegada més ha demostrat autèntica sensibilitat d'expressió i gran ofici, amb el conjunt d'obres molt significatives i de valent execució. Un cert i respectable nombre d'escultures totes treballades en fusta, un baix relleu i una figura en fang són les obres exposades. Morell sap donar a les seves obres una conscienciosa i personalíssima elaboració. L'exposició fou digna i a l'altura d'un bon escultor. L'obra de Morell correspon a les seves exigències.

Pintures de Zoltan I. Poharnok al Cercle de Belles Arts

Podem fer ús dels graus de l'adjectiu per qualificar l'obra que Zoltan I. Poharnok exposà al Cercle de Belles Arts. Obres bones, millors i òptimes, aquesta és la qualificació i classificació de les trenta teles que hem pogut admirar del pintor. Dins l'obra òptima, tres quadres: *Dia inquiet*, *Palma* (primer apunt) i *Per la pedrera* (Gènova) són els qui haurien de marcar la pauta a seguir dins la carrera del pintor. Són obra madura, amb un grau d'emoció i sensibilitat a tenir molt en compte. Una finesa de color que suposa mestria i intel·ligència. Les exposicions de Poharnok tenen un defecte que no ens podem estar de notar: s'hi exhibeix massa obra, motiu pel qual queden anul·lades algunes teles mereixedores també d'admiració i atenció.

Obra de Carles Puntis

Un total de dasset olis exposà també a l'esmentat Cercle de Belles Arts, l'artista gravador Carles Puntis. Ens ha oferit unes teles, algunes d'elles veritaderes simfonies de color plenament decoratives, impregnades d'un cert lirisme que l'artista es somet a profunditzar. Les obres —algunes d'elles, temes urbans— són una demostració i una segura espontaneïtat en el maneig dels colors.

Sant Francesc parlant amb els aucells

Talla en fusta de Miquel Morell

Bernat Ribot, pintor de sensibilitat

Amb motiu de l'exposició de l'any passat i donada la meua vinculació familiar amb l'artista pintor Bernat Ribot, em vaig limitar a transcriure alguns comentaris crítics que els meus companys feren d'aquest esmentat artista. Ara, Bernat Ribot ha tornat exposar al Cercle de Belles Arts i em sent amb l'obligació —com altres vegades vaig fer— de donar públicament el

Esporles

Tela de Bernat Ribot

comentari de costum, comentari que pot parèixer interessat, però no és aquesta la meua intenció.

Les teles exposades parlen de candor i d'una puresa encisadores. Una forta sentor de poesia davant els espectacles de la natura —*Deià amb flors d'ametler*— que gosa traduir amb simplicitat. Dins la pintura de Bernat Ribot no es veu amanerament, cada tela distinta reflexa la personalitat de l'artista amb tota sinceritat. Pintura molt simple, delicada de tonalitats i rica, confirmen una vegada més les qualitats d'aquest pintor. Ha exposat també una col·lecció de dibuixos a tinta. L'exposició tingué èxit de públic i de crítica.

Algunes notes

- El pintor Joan Gibert està preparant les teles per l'exposició a celebrar al Club Internacional d'El Terreno. Tenim notícies de que es tracta d'obres de tema patològic de molta llum i que és d'esperar tindrà èxit, com sempre n'han tingut les exposicions d'aquest artista.

- El professor d'art del Col·legi de Montission, P. Josep Roig del Campo, jesuïta, ha donat al saló d'actes cinc lliçons sobre cinc pintors espanyols:

*Retrato de
Jeanette Kilshaw*

Tela de
Joan Gibert

El Greco, Ribera, Zurbaran, Velazquez, i Goya. Donada la personalitat del conferenciant i la seva documentació, les lliçons resultaren interessants.

• A primeries d'abril té anunciada la seva inauguració la nova Galeria *Ariel* al carrer de sant Bernat, dins el barri catedralici.

Pep Bauçà i Pisà

Electrofil

AISSLANTES — CONDUCTORES — TERMoeLECTRICIDAD

Bartolomé Ferrá, 4 — Teléfono 1 42 55

PALMA DE MALLORCA

DAES

CONFECCIONES Y BORDADOS

Colón, 32 - Tel. 11358

PALMA DE MALLORCA

GESTORIA

Antonio Ferrari

Sirena, 7 — INCA

NOTICIARI MALLORQUÍ

VIDA CULTURAL

PREMIS LITERARIS

● El joveníssim Guillem Frontera ha estat enguany el poeta guanyador del Premi de Poesia "Joan Alcover" concedit per l'Ajuntament de Palma la nit de Sant Sebastià, pel seu llibre de poemes **El temps feixuc**.

● El premi de novel·la "Gabriel Maura" ha estat concedit a Aleixandre Ballester, de Sa Pobla.

● Joan Mas, dramaturg ja conegudíssim, ha guanyat el premi "Bartomeu Ferrà" de Teatre, per la seva obra **Escàndol a Camp de Mar**.

● I Miquel Marquès Coll, director del prestigiós setmanari "Sóller", ha triomfat amb el premi "Miquel dels Sants Oliver" de periodisme, que ha dedicat a la memòria del seu pare, fundador i director per tants d'anys de l'esmentat setmanari "Sóller".

● Un altre mallorquí ha estat guardonat enguany, a Barcelona: Miquel Bota Totxo, de Pollença, per un conjunt de poemes taurins, sota el títol **A ritme d'hores madures**.

CONFERÈNCIES I RECITALS

● Fèlix Ros, autor d'una **Antologia poètica catalana puesta en versos castellanos**, va disertar al Cercle Mallorquí el 21 de gener, sobre poetes mallorquins acollits a aquesta nova antologia, dels quals en llegí fragments de les peces traduïdes.

● La jove rapsoda Margarida Maria Fuster i Sureda va donar un recital de poesia mallorquina al Cercle "Medina" el 26 de gener, amb poemes de Costa i Llobera, Maria Antònia Salvà, Joan Alcover, Rosselló-Pòrcel, Llorenç Moyà, Josep Maria Llompert i Blai Bonet. L'acte va anar precedit d'una presentació de Jaume Vidal Alcover.

● Les Joventuts Musicals celebraren un acte el 30 de gener, a l'hotel Jaume I, amb la presentació de Lluís Olivares que interpretà cançons en la nostra llengua de

Ll. Borrell, J. Domingo, Fontana-Pres, Donnaggio, Pallavicini, Danvers, Legrand, Calapresse-Harris, i Derner Loewe.

Recordem que Lluís Olivares ha actuat amb gran èxit davant nombrosos públics d'Espanya, i darrerament a la ràdio suïssa, i ha triomfat a la televisió d'Alemanya.

● El mateix dia 30 va actuar també, al Cercle Mallorquí, mossèn Bartomeu Ballester, organista de la nostra Catedral, el qual donà una conferència i un concert d'homenatge al gran mallorquí el Mestre Tortell.

● El dia 11 de febrer donà també al Cercle Mallorquí una conferència el nostre dramaturg Joan Mas, sota el tema **El teatre mallorquí i el seu entorn**.

BIBLIOGRAFIA MALLORQUINA

● **Orígen de la Parròquia de Sa Pobla de Vialfas i construcció del temple actual** és un fullet històric de mossèn Bartomeu Guasp, de 35 pàgines en 4art., que conté el text d'una conferència donada a la Caixa de Pensions el 8 de gener de 1965 a la dita vila de Sa Pobla. Ha estat publicat per l'editorial Obradors de l'Editorial Politècnica de Palma.

● **Els escorpins** és la darrera de les grans novetats editorials que Mallorca pot presentar en aquest noticiari cultural. **Els escorpins** és una forta i interessant novel·la de Baltasar Porcel, precedida d'un pròleg no menys interessant de l'admirable crític de València, Joan Fuster. D'aquest pròleg són els següents judicis: "Baltasar Porcel és, sens dubte, l'escriptor català més sòlid de la seva generació, i els seus papers —teatre, novel·la, reportatges— posseïxen, des del primer dia, una seguretat admirable. I també des del primer dia, d'altra banda, Porcel ha volgut buscarsse un designi resolut i rigorós per a l'obra que fa, i penso que va trobant-lo. De **Els condemnats** a **Els escorpins** es descapdella un breu però intens esforç per a aconseguir lucideses bàsiques. La decisió en els propòsits s'hi fa cada cop més neta, i puntualitzar-ne els camins o el signe sempre serà interessant". Joan Fuster diu, finalment, que "amb **Els escorpins**, Baltasar Porcel ens ofereix una novel·la àgil, suggestiva, ben ritmada en el seu desenvolupament, útil. Corroborà el crèdit que **La lluna** i el "**Ca la Llamp**" li havia obert, després de **Sol negre** i paral·lelament a **Els condemnats** i a **La simbomba fosca** (...) **Els escorpins** és una novel·la inquietant, i la seva càrrega d'implicacions morals i socials, no sempre a la vista, mereix una particular atenció". Publicada a Barcelona dins la "Bi-

bliblioteca A tot vent" a càrreg de les "Edicions Proa".

MÉS NOTÍCIES...

● Els noms catalans i mallorquins tan mal pronunciats pels presentadors de la Televisió espanyola, ha estat un tema que ha fet pensar i reflexionar. Per evitar aquest defecte, s'ha organitzat un curset intensiu de pronunciació a fi que aquests presentadors no incorrin en aquestes faltes.

● El nom dels "Premis Ciutat de Palma" després de deu anys de la seva fundació i del seu èxit sempre creixent, han desvetllat el seu ressò. També es parla ara d'uns Premis "Ciutat de Manacor" amb guardons per a novel·la i periodisme o història local.

● El 28 de gener s'acompliren vuit anys del traspàs de la nostra immortal poetessa Maria Antònia Salvà, tan estimada del poble mallorquí. Amb tal motiu, la vila de Santa Maria del Camí ha fet recordar des de la premsa la seva vinculació amb ella, per les estades que feu a la possessió de Son Moragues, propietat d'uns oncles seus, i pels temes que el paisatge de Santa Maria forní a la poetessa amb les composicions **Cap el cingle** —inspirada en un passeig a l'avenc de Coa Negra—, **Herbari**, **Regina Pacis** i breu poema dedicat a l'anissat de Santa Maria, que figura al recull **Llepolies i joguines**.

● L'il·lustre mallorquí Fel·lix Escales, intel·lectual i home de finances, ha estat objecte d'un homenatge nacional que se li ha dedicat a Madrid. Consistí en un sopar a l'hotel Pallace, amb assistència de més de sis-cents comensals presidits pel Ministre de Comerç i altres autoritats de Barcelona.

● Lluís Alemany i Vich en unes declaracions al "Diario de Mallorca" del 29 de gener, ens ha assabentat que el primer periòdic mallorquí data del 1799, que des d'allavors hem tingut unes 973 publicacions, i que 32 pobles mallorquins tenen o han tingut premsa local. Lluís Alemany té catalogats més de 20.000 llibres i fullets.

● L'autora de la famosa novel·la catalana **Solitud**, Víctor Català, ha mort. La premsa mallorquina se n'ha fet ample ressò.

● **El Sant i el poeta** és un extens i bell treball en la nostra llengua, publicat al "Diario de Mallorca", per Josep Maria Llompard el 28 de gener passat.

● El 2 de febrer va tenir lloc a Pollença un sopar d'homenatge al poeta Miquel Bota Totxo pel seu premi obtingut a Barcelona, i en el qual feren ús de la paraula don Pere Peyró, el doctor Jaume Autonnell, don Francesc Bonnín, don Antoni Seguí i don Andreu Verger. Les paraules finals ho foren d'agraïment, pronunciades pel poeta homenatjat.

LA POESIA ACTUAL

● La poesia en la nostra llengua segueix els invariables camins d'espendor i conreu. Josep Esplugas ha publicat el seu recull de sonets **La terra en aquest somni**, amb un pròleg de mossèn Camil Geis. Diu el prologuista, en referència a aquest llibre, que l'autor s'abandona al paisatge, a la recerca de "la pura delícia sense camí", s'evadeix d'aquest món, en el qual ara voldrien que tots piquéssim de peus, alcurats, en aldarull, es fa el plaer d'engolfar-se en abstractes elucubracions, sense caure en un fred cerebralisme, és fidel a la mètrica, en el seu exponent més rigorós que és el sonet, però prescindeix del normal hendecasil·lab, per assajar un altre ritme, i dobla el sonet per a obtenir un paral·lelisme, aprofita els recursos de la rima, sabent que amb ella dona encara més relleu a la composició... I tot això ho fa amb un amor i amb un encert superlativament notoris". Publicat enguany a Barcelona per "Torrell de Reus, editor".

● **Postals d'Itàlia** és un altre deliciós recull poètic del prestigiós líric Jordi Sarsanedas, on la poesia guanya finíssimes vibracions musicals i fresques imatges que transporten. És el segon volum de la col·lecció "Beatriu de dia", que es publica a Barcelona.

● **Veus i remors de la meua ciutat** és, encara, un altre recull de sonets, pulcres i elegants, de Felip Cid, inspirats en els temes més diversos i usuals que van des de la pluja a una moto, als bombers, o en passar vora un camp de futbol. Forma el tercer volum de l'esmentada col·lecció "Beatriu de dia".

L'ASSAIG

● **Els mots**, el famós assaig de Jean-Paul Sartre ha estat publicat en traducció catalana de Josep M. Corredor dins la col·lecció "La mirada" que publica la societat editora Aymà S.A. de Barcelona. El mateix Josep M. Corredor presenta el llibre amb un pròleg dens i penetrant, en el qual recorda que "Sartre és, sense cap mena de dubte, un dels escriptors més

discutits, però més influents i més importants, de la nostra generació". I diu tot seguit que Sartre, "el filòsof de *L'Être et le Néant*, de la *Critique de la raison dialectique*; el novel·lista de *La Nausée*, *Les Mur*, *Les Chemins de la Liberté*; el dramaturg d'aquestes obres mestres que són *Les Mouches*, *Huis Clos*, *Les Mains sales*, *Le Diable et le Bon Dieu*, *Les Séquestrés d'Altona*, pot ésser objecte de lloances o de vituperis, però que sense l'encegament del sectarisme o del servilisme cal inclinar-se davant el que, per al mateix autor, nostàlgic del sant i de l'heroi, no passa d'ésser secundari: la seva vàlua literari, realment excepcional". Tot el llibre du l'empremta del genial escriptor francès, i la traducció és una obra magistral en aquest difícil art de trasplantar a casa nostra les catedrals del pensament bastides en diversa llengua. Es un esforç i un èxit que cal saludar i assenyalar.

LA NOVEL·LA

● Saludem l'aparició, de no fa gaire, de la famosa novel·la del no menys famós escriptor italià Alberto Moravia, *Els indiferents* traduïda i presentada pel mag de la novel·la catalana Miquel Llor. Diu, aquest, en la seva presentació: "Impressiona en Moravia la traça amb què sap suggerir l'atmosfera per entre la qual gesticulen al llarg de trenta-sis hores els cinc personatges de la seva novel·la. Un d'ells: potser el més interessant: un pobre minyó esbravat abans d'hora: és potser l'element de què es val l'autor per a exposar el seu pensament fonamental. En aquell xicot sintetitza la incertitud: el descens: la desmoralització: la manca de fe que emmetzina bona part de la gent de la nostra època". Els *indiferents* forma el volum 103 de la "Biblioteca A tot vent" que publiquen les "Edicions Proa" de Barcelona.

● Per als que gusten de la novel·la policíaca i truculenta, també podem anunciar obres extrangeres traduïdes a la nostra llengua. Entre aquestes *Petrouka*, 38 de Julian Semiònov, escriptor rus que ha obtingut un èxit notabilíssim a França i als Estats Units.

L'acció d'aquesta obra té lloc a Moscou en 1963. Amb motiu de l'assassinat d'un vigilant nocturn, la policia entra en acció, i els criminals van caient l'un darrere laltre en poder de la justícia. A través d'una acció hàbilment desenrotllada i d'uns personatges plens d'humanitat —inspectors, lladres, morfinòmans, etc.— el

lector viu un episodi que capta l'interès en progressió constant i alhora descobreix sorprenents aspectes que desconexiem, de la vida ciutadana a la capital de la Unió Soviètica.

LLIBRES D'ESPIRITUALITAT

● Volem remarcar el volum núm. 29 de la col·lecció *Critérion*, que tracta de La reforma litúrgica en les terres catalanes, comprenent —naturalment— entre aquestes, la diòcesi de Mallorca. Els seus treballs són centrats entorn d'aquests tres temes: La Constitució litúrgica, la seva aplicació actual a casa nostra, i la Litúrgia de l'esdevenidor. La competència dels autors que tracten aquesta matèria, i la valentia amb què escometen els temes són dignes del major elogi i fan el llibre summament interessant.

● **Pau VI pelegrí de la pau** és un pulcre i excel·lent llibret que conté tots els discursos, missatges, allocucions i telegrams que el Sant Pare pronuncïa i transmeté amb motiu del seu viatge a la seu de les Nacions Unides el passat mes d'octubre. El llibre és presentat en un ben sucós i important treball preliminar, pel P. Abat Coadjutor de Montserrat, Dom Gabriel M. Brasó. Imprès a l'Abadia de Montserrat, cal remarcar-ne el luxe i la impressió nítida i impecable amb què ha estat publicat.

BANCA MARCH

CAPITAL: 300.000.000 de pesetas
totalmente desembolsado
RESERVAS: 456.000.000 de pesetas

Domicilio Social:

PALMA DE MALLORCA

San Miguel, 17 - Teléfono 24805 (5 líneas)

Agencias Urbanas:

Puerta de San Antonio, Plaza de Pío XII y
Calvo Sotelo, 202 (El Terreno)

SUCURSALES:

BARCELONA, Capdepera, Felanitx, Inca,
La Puebla, Lluçmayor, Manacor, Muro
Tarrasa (Barcelona)

Realiza toda clase de operaciones de
BANCA BOLSA CAMBIO

Compra-Venta de billetes, cheques y
«travellers checks» en M. E.

Pago de Cartas de Crédito, emitidas
en pesetas o en moneda extranjera.

MONEY EXCHANGE CHANGE GELDWECHEL

(Aprobado por el Banco de España, con el n.º 5.042)

Llorenç Moyà

PARLA UN PALLASSO DE SOLER-JOVÉ

*Som aquí perquè he vengut,
perquè el pit s'adormi o vibri.
Ara som tot equilibri:
giravolt i sobatut.
Gran gran, o menut menut,*

*un test s'és mester per viure,
el brancatge estès i lliure,
l'arrel enterrant camins.
Enc que jo plori per dins,
cap a fora sols puc riure.*

Llorenç Moyà Gilabert

Perlas Manacor, S. A.

ALTA FANTASIA - PERLAS - JOYERIA

Pl. Pío XII, 9 - Tel. 1654B

PALMA DE MALLORCA

Telegramas: PERMASA

Casa Central: Pl. Rector Rubí, 8

Tel. 143 (3 líneas)

MANACOR (Mallorca)

CUEVAS DE CAMPANET

MALLORCA

Maravilla subterránea descubierta en 1945
Filigrana de color natural, conservada en
toda su belleza original. Rodeada de ma-
ravillosas vistas panorámicas.

Española iluminación - Guías intérpre-
tes - Servicio de bar.

Abiertas al público todos los días.

Taller Mecánico

Hijos de Jacinto Soberats

Venta Motores y Bombas

Guarch

Mayor, 45 - Teléf. 85

La Puebla

TURRONES DELANTE

FRANCISCO CABANELLAS

Gral. Franco, 27

I N C A

Fábrica de piedra artificial. - Cemento
armado, Mosaicos, Azulejos e imitaciones
a Mármol

Juan Estela

Calle Aragón, 66
Teléfono 12320

(Carretera de Inca)
Palma de Mallorca

GALLETAS QUELY Y CA'N GUIXA

Sólo fabrican calidad

Hija de Sebastián Falconer

Almacén de Cordeleria - Alpargateria

Sindicato, 66 - Teléf. 22067 - Palma

FAJAS REINA

JOSE TOUS FERRER, 1

TEL. 16033 - PALMA

FRIO INDUSTRIAL S.A.

Instalaciones frigoríficas automáticas
Aire acondicionado - Calefacción
Consultenos y le orientaremos, sin compromiso

Viñaza, 36 - Teléfono 27940 (tres líneas)
PALMA DE MALLORCA

CREDITO BALEAR S.A.

Fundado en el año 1872

PALMA DE MALLORCA

Agencias Urbanas en Palma

y Sucursales en las Baleares y Madrid.

Aprobado por el Banco de España con el n.º 1593

Cordeleria

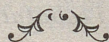
Catalá y Riutort, S. L.

Lonjeta, 14 - Teléf. 21761

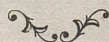
Palma de Mallorca

Fábrica de Licores

Antonio Morey

La Bolsa de los Licores

S. José, 15 - Teléf. 69

Binisalem

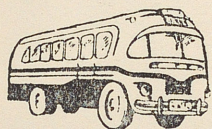
Tienda Panadería Lluc

El peregrino podrá encontrar toda clase de comestibles.

- Bocadillos para excursiones variadísimos.
- Pan y toda variedad de pastas mallorquinas; cocas de verdura, ensaimadas, etc.
- Una especialidad en embutidos mallorquines.

Tienda horno Lluc - Tel. 6

Servicio de comunicación con el Santuario de Lluc

PALMA - LLUC (Autocar directo)

Salida a las 17; llegada a las 18'45 (Días laborables)
Salida a las 15; llegada a las 16'45 (Días festivos)

LLUC - PALMA (Autocar directo)

Salida a las 8'20; llegada a las 10 (Días laborables)
Salida a las 13; llegada a las 14'30 (Días festivos)

PALMA - LLUC (Tren y autocar)

Los trenes de Palma-Inca de las 9 y de las 15, enlazan con los autocares de Inca-Lluc.

LLUC - INCA

Salida a las 8'20; llegada a las 9'10
Salida a las 17; llegada a las 17'50

INCA - LLUC

Salida a las 10; llegada a las 10'50
Salida a las 17; llegada a las 18'50

Bar Restaurante Lluc y Hostería Font Cuberta

Dos lugares pulcros y económicos al servicio del peregrino.

Cocina especial española y francesa. Espléndidos salones donde se sirve con

PULCRITUD Y ECONOMIA,

TODA CLASE DE COMIDAS, ALMUERZOS, REFRESCOS, ETC.

También se preparan, a petición, comidas para EXCURSIONES, meriendas, etc.

En ambos lugares, servicio de BAR.

Para Bodas y comuniones, servicios especiales.

Nota. — Es conveniente para grandes banquetes de comuniones, bodas, reuniones, etc., avisar con 48 horas de anticipación.

Restaurante Lluc - Tel. 9

LLUC

Revista mensual

publicada amb llicència eclesiàstica

Depòsit Legal: P. M. 276 - 1958

DIRECCIÓ I ADMINISTRACIÓ

C. Paz, 3

PALMA DE MALLORCA

Preus de subscripció:

Ordinària: 50 pessetes l'any

De benefactor: 100 pessetes l'any